

Vlaamse Regulator van de
Elektriciteits- en Gasmarkt

Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
Publiekrechtelijk Vormgegeven Extern Verzelfstandigd Agentschap
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20, bus 19 | 1000 Brussel
Tel. +32 2 553 13 53 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Rapport van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 29 juni 2012

Transparantie van de doorrekening van de kosten voor de certificatenverplichtingen
door elektriciteitsleveranciers

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	3
2.	SITUATIESCHETS	3
2.1.	TRANSPARANTIE VIA PUBLICATIE VAN VERBETERDE STATISTIEKEN OVER CERTIFICATENHANDEL, -PRODUCTIE EN - PRODUCTIECAPACITEIT	3
2.2.	TRANSPARANTIE OVER DE KOST VAN DE CERTIFICATENVERPLICHTING PER LEVERANCIER.....	4
2.3.	RELEVANTIE VAN DE PUBLICATIE VAN DE KOST PER LEVERANCIER	4
2.4.	HOE WORDT DE KOST VAN DE CERTIFICATENVERPLICHTINGEN MOMENTEEL OP DE FACTUUR VERMELD?	4
2.5.	VERHOOGT EEN MARGE OP DE KOST VAN DE CERTIFICATEN-VERPLICHTINGEN DE TOTAALPRIJS VAN DE ELEKTRICITEITSACTUUR?	5
3.	WETTELIJKE BASIS	6
4.	VERZAMELING EN VERWERKING VAN DE STATISTIEKEN	7
4.1.	RELATIVERING VAN DE GEBRUIKTE METHODOLOGIE	7
4.2.	ASSUMPTIES EN METHODOLOGISCHE ELEMENTEN:	9
5.	RESULTATEN	11
5.1.	GEMIDDELDE KOSTPRIJS PER CERTIFICAAT PER ELEKTRICITEITSLIVERANCIER.....	11
5.2.	AANTAL GROENESTROOMCERTIFICATEN INGELEVERD TIJDENS DE QUOTUMRONDE VAN 31 MAART 2012	13
5.3.	AANTAL WARMTE-KRACHTCERTIFICATEN INGELEVERD TIJDENS DE QUOTUMRONDE VAN 31 MAART 2012	14
5.4.	AANTAL GROENESTROOMCERTIFICATEN IN PORTEFEUILLE PER ELEKTRICITEITSLIVERANCIER	14
5.5.	AANTAL WARMTE-KRACHTCERTIFICATEN IN PORTEFEUILLE PER ELEKTRICITEITSLIVERANCIER	15
6.	CONCLUSIES	17
6.1.	ANALYSE VAN DE CIJFERS	17
6.2.	HERZIENING ONDERSTEUNINGSMECHANISMEN.....	17

1. Inleiding

De vraag naar meer transparantie in de kosten die door de elektriciteitsleveranciers worden doorgerekend aan hun klanten voor het voldoen aan de certificatenverplichtingen inzake groene stroom en warmte-krachtbesparing, heeft in 2011 geleid tot een nieuwe decretale taak voor de VREG.

Het decreet van 6 mei 2011 legt de VREG een aantal rapporteringsverplichtingen op tegen 30 juni van elk jaar.

Ten opzichte van dezelfde oefening vorig jaar waren dit jaar veel minder correcties nodig. Het overleg rond de opmaak van het eerste rapport vorig jaar resulteerde immers in een betere registratie van de transactieprijs in de certificatenbank door de elektriciteitsleveranciers.

2. Situatieschets

Er is al lang discussie over de manier waarop elektriciteitsleveranciers de kost om te voldoen aan de jaarlijkse certificatenverplichtingen inzake groene stroom en warmte-krachtbesparing, doorrekenen aan hun klanten.

Vanuit verschillende vertegenwoordigers van elektriciteitsverbruikers en overlegorganen kwam de vraag naar meer transparantie in de kosten voor het voldoen aan de certificatenverplichtingen door de elektriciteitsleveranciers. Zij zijn als certificaatplichtige partijen onderworpen aan het quotumsysteem voor groene stroom en warmte-krancht koppelingstroom.

2.1. Transparantie via publicatie van verbeterde statistieken over certificatenhandel, -productie en -productiecapaciteit

De VREG publiceert al sinds de start van het systeem van de groenestroomcertificaten in 2002 en van het systeem van de warmte-kranchtcertificaten in 2004, heel wat informatie over de certificatenmarkten met de bedoeling transparantie te brengen. Begin 2011 werd een zeer belangrijke bijkomende stap gezet door het compleet herwerken en sterk uitbreiden van de statistieken. Deze statistieken bevatten nu onder andere informatie over het aantal installaties dat groenestroomcertificaten (GSC) en/of warmte-kranchtcertificaten (WKC) ontvangt, hun vermogen, het aantal uitgereikte certificaten, het aantal verhandelde certificaten en de transactieprijs,...

De werking van de certificatenmarkten is soms moeilijk te vatten. Daarom is het belangrijk dat de bedrijven actief in de energiemarkt tijdig en correct geïnformeerd worden over de ontwikkelingen. Zo krijgt de markt signalen waarop ze kan reageren. De VREG verhoogt de transparantie van de markten voor GSC en WKC door de informatie sterk uit te breiden en overzichtelijker te maken.

De voornaamste verbeteringen zijn de volgende:

- statistieken over de certificatenmarkt:
 - geven een beeld van het aantal GSC respectievelijk WKC dat aan de wettelijke minimumprijs werd verkocht aan de netbeheerders;
 - spitsen zich toe op de gemiddelde prijs en aantallen verhandelde certificaten en werden uitgebreid met grafieken met de onder- en bovengrens van de gemiddelde prijs en de spreiding ("spread") van de transacties over de verschillende prijscategorieën;
 - werden uitgebreid met informatie over de internationale transacties in garanties van oorsprong: het aantal in Vlaanderen geïmporteerde garanties van oorsprong per maand werd

voorzien van een grafiek en er werd een tabel en grafiek toegevoegd met het aantal uit Vlaanderen geëxporteerde garanties van oorsprong per jaar en per land van herkomst resp. bestemming;

- de statistieken over het aantal uitgereikte certificaten bevatten meer grafische informatie ingedeeld per energiebron over het aantal uitgereikte certificaten per maand;
- de statistieken over de productiecapaciteit van groene stroom en WKK geven nu ook de geïnstalleerde productiecapaciteit weer opgesplitst per jaar van indienstname.

Deze uitgebreide statistieken zijn terug te vinden op <http://www.vreg.be/statistieken-groene-stroom> en <http://www.vreg.be/statistieken-warmtekracht-koppeling>.

De VREG lanceerde in april 2011 ook bijkomende statistieken met gegevens van het aantal uitgereikte certificaten en de geïnstalleerde productiecapaciteit groene stroom en WKK opgesplitst per gemeente, per provincie en per netgebied. Deze statistieken worden op semestriële basis geactualiseerd.

2.2. Transparantie over de kost van de certificatenverplichting per leverancier

De vraag naar meer transparantie in de kosten voor het voldoen aan de jaarlijkse certificatenverplichtingen door de elektriciteitsleveranciers heeft geleid tot een nieuwe decretaal vastgelegde taak voor de VREG (zie 3. Wettelijke basis).

2.3. Relevantie van de publicatie van de kost per leverancier

De VREG verdedigt altijd het principe dat de kost voor het voldoen aan de certificatenverplichtingen eigenlijk een kost is die deel uitmaakt van de energiekost, zijnde het deel van de jaarlijkse kostprijs waarover de elektriciteitsleverancier controle heeft en waarvoor hij verantwoordelijkheid draagt. Deze kosten zouden idealiter niet apart op de factuur vermeld mogen worden. De leverancier kan immers door een verstandige strategie deze kost minimaliseren en zo een gunstigere concurrentiepositie verwerven ten opzichte van de concurrenten. Andere kosten met eenzelfde karakter worden ook niet apart op de factuur geïdentificeerd. Het niet apart vermelden van deze kost op de factuur zou de druk op de elektriciteitsleverancier versterken om via een kostenefficiënte aanpak om aan de certificatenverplichtingen te voldoen, een gunstigere (kostprijs-)positie op de markt te beogen.

2.4. Hoe wordt de kost van de certificatenverplichtingen momenteel op de factuur vermeld?

Voorgaande paragraaf indachtig, organiseerde de VREG per e-mail een bevraging van de leveranciers over de wijze waarop ze deze kosten voor het voldoen aan de certificatenverplichtingen doorrekenen.

Op het ogenblik stellen we echter vast dat:

1. deze kosten alleen door Ecopower cvba, Wase Wind cvba en Electrabel Customer Solutions (voor de groene producten) niet apart op de factuur vermeld worden;
2. De leveranciers Essent, Lampiris, EDF-Luminus, Nuon, Octa+ Energie en Trevion, melden via de juni 2012-rapportering van de V-test 100% van de boeteprijs door te rekenen. Voor de leveranciers Belpower, Elektriciteitsbedrijf Merksplas, Electrabel Customer Solutions, Elegant, Elexys en Eneco blijkt uit dezelfde rapportering dat ze een bedrag kleiner dan de boete doorrekenen. De meesten melden dat ze bovenop de inkoopprijs een bedrag aanrekenen om de risico's en overheadkosten te dekken die verbonden zijn aan het certificatenstelsel. Deze doorrekening van extra kosten, wordt soms op verschillende wijze over verschillende afnemerscategorieën versleuteld.

3. Volgende leveranciers melden in de contractnegotiatie ruimte te laten voor het bedrag dat wordt doorgerekend aan de klant: Anode, Electrabel NV, Electrabel Customer Solutions NV (voor de grotere bedrijven), Nuon Belgium NV;
4. Volgende leveranciers rekenen deze kosten door aan hun afnemers via een aparte post op de factuur: Anode NV, Belpower International NV, Electrabel Customer Solutions NV, Elektriciteitsbedrijf Merksplas, Elexys NV, Eneco NV, Essent Belgium NV, Nuon Belgium NV;
5. Volgende leveranciers scheppen in deze bevraging geen duidelijkheid over de wijze waarop deze kost wordt doorgerekend aan hun afnemers: EDF Luminus NV, DB Energie, E.ON Belgium NV, Lampiris NV, Scholt Energy Control NV.

Quasi alle leveranciers voldoen aan het quotum voor GSC en voor WKC en er kan verondersteld worden dat de gemiddelde kost per certificaat die hieraan verbonden is, lager ligt dan de boeteprijs. De meeste elektriciteitsleveranciers rekenen met andere woorden een 'premie' door bovenop de eigenlijke kostprijs die ze dragen voor het verwerven van certificaten. Deze situatie verklaart waarom een aantal afnemers het gevoel heeft teveel te betalen. De elektriciteitsleveranciers verhogen op die manier immers ogenschijnlijk de maatschappelijke kost van het certificatenstelsel. Dit creëert het gevoel bij veel afnemers dat zij onterecht een te hoge kost dragen.

2.5. Verhoogt een marge op de kost van de certificatenverplichtingen de totaalprijs van de elektriciteitsfactuur?

Zoals hoger aangehaald, voldoen quasi alle leveranciers aan het quotum voor GSC en voor WKC en kan verondersteld worden dat de gemiddelde kost per certificaat die hieraan verbonden is, dus lager ligt dan de boeteprijs. Als gevolg hiervan, ontstaat het gevoel bij veel afnemers dat zij onterecht een te hoge kost dragen. De vraag is echter of dit een reëel fenomeen, dan wel gezichtsbedrog is. Uiteindelijk kunnen de energieleveranciers geen structurele 'marge' heffen op hun groene bijdrage, zonder dit ofwel te compenseren op hun zuivere energieprijs, ofwel een concurrentieel nadeel op te lopen. Het feit dat veel elektriciteitsleveranciers een 'premie' binnen de kost van de certificaatverplichtingen kunnen doorrekenen, wijst erop dat de energiemarkt (nog) niet volledig transparant is en nog niet volledig concurrentieel werkt. Toch is het zo dat **concurrentie de globale energieprijs drukt**. Dit staat los van de al dan niet correcte vermelding van de kost voor de certificatenverplichtingen op de factuur. De praktijk om hogere bedragen door te rekenen dan deze die strikt voortvloeien uit de kost voor het verwerven van certificaten, heeft twee mogelijke verklaringen. Enerzijds zijn er duidelijk nog andere kosten verbonden aan het voldoen aan de quotumverplichtingen, deze kosten worden hieronder aangehaald. Anderzijds heeft de huidige doorrekening mogelijk te maken met het feit dat het voor de elektriciteitsleveranciers gemakkelijker is om tegenover de klant te verklaren dat een door de overheid opgelegde kost hoog is, dan ditzelfde te moeten verklaren voor de 'zuivere' energiekost. Het gaat dus om een probleem van (gebrek aan) transparantie en van vermelding van kosten, eerder dan om een probleem van onterechte kostenaanrekening. Hoewel het op het eerste gezicht onlogisch lijkt om dit transparantieprobleem op te lossen door te verbieden de kost voor de certificatenverplichtingen apart op de factuur te vermelden, zou deze oplossing volgens de VREG tot de meest concurrentieële situatie leiden en dus het best passen binnen de context van de geliberaliseerde energiemarkten.

Er is inderdaad op alle segmenten van de markt een tendens te zien waarbij de marge verschoven wordt naar een handel in certificaten, i.p.v. de handel in elektriciteit. Daar het gekoppelde producten zijn, en de klant voornamelijk kijkt naar zijn tarief per kWh voor elektriciteit, is dit een normale commerciële beweging. Hierdoor is het de facto onmogelijk om een zinvolle analyse uit te voeren door enkel naar het aspect 'kostprijs van de certificaten' te kijken.

Indien toch een kost op de factuur wordt vermeld voor het voldoen aan de certificatenverplichtingen, dan zou dit natuurlijk de reële kost moeten zijn voor de verwerving van certificaten in plaats van de doorrekening van de boeteprijs, de huidige praktijk van de meeste elektriciteitsleveranciers.

Zoals hoger al aangehaald, zijn een aantal bedenkingen te formuleren i.v.m. de maximale kost die de elektriciteitsleveranciers zouden mogen doorrekenen. De elektriciteitsleveranciers wijzen erop dat deze kost niet beperkt is tot louter de kost voor het verwerven van certificaten door deze aan te kopen en/of door elektriciteit te produceren op basis van hernieuwbare energiebronnen of door middel van WKK.

De elektriciteitsleveranciers lijsten volgende kosten op die niet in de huidige reikwijdte van de door het decreet opgelegde methodologie in beeld komen:

1. Risicopremie, zowel op het vlak van de prijs als van het volume, en de eigen interne kosten voor het beheren van de certificaten-portefeuille;
2. Aanpassingen aan het regulatorisch kader leiden tot bijkomende risico's, waarvoor op geen enkele wijze een risicopremie in de berekeningen werd opgenomen;
3. Het gebruik van onrendabele top voor de installaties die eigendom zijn van een elektriciteitsleverancier leidt tot een ongelijke behandeling van deze leverancier t.o.v. een leverancier zonder eigen productie. Immers, de marge voor de producent wordt hierdoor opgeteld bij de marge van de elektriciteitsleverancier;
4. de financiële en administratieve kosten verbonden aan de quotumverplichting;
5. Beheer- en klantenkosten voor de klanten die hun facturen niet betalen;
6. Personeelskosten voor het beheer van certificaten portefeuilles (aankoop, marktmonitoring en inlevering van certificaten);
7. Ondersteunende IT systemen, facturatie systemen, boekingsystemen;
8. Interacties met klant ivm settlement van deze aankopen;
9. Financiële kosten: de tijd tussen de aankoop van de certificaten (tijdstip vaak onafhankelijk van de leverancier zelf) en de inlevering ervan in het kader van de quotumplichten immobiliseert working capital van de leverancier. Deze bankingkost heeft een grote impact op de kost per certificaat;
10. Projectontwikkelingskosten & risico's;
11. Broker fee.

De "kale" verwervingskost van de certificaten op zich is dus slechts één element van de totale kosten die gerelateerd zijn aan certificatenverplichtingen (bijvoorbeeld ook werving, administratie, beheer, interne/externe projecten voor bestaande/nieuwe installaties, etc.).

3. Wettelijke basis

In artikel 3.1.3, eerste lid, 4°, d) en e) van het Energiedecreet, zoals toegevoegd bij decreet van 6 mei 2011, worden volgende nieuwe taken opgelegd aan de VREG:

"d) het jaarlijks voor 30 juni per leverancier in het Vlaamse Gewest publiceren van de gewogen gemiddelde kost per groenestroom- of warmte-kraachtcertificaat dat gedurende de laatste inleveringsperiode werd ingeleverd voor de certificatenverplichtingen, vermeld in respectievelijk artikel 7.1.10 en artikel 7.1.11, waarbij de VREG:

- 1) bij de berekeningen van de gewogen gemiddelde kost voor de ingeleverde certificaten die verhandeld werden, de handelsprijs gebruikt die de leveranciers moeten kenbaar maken aan de VREG;
- 2) bij de berekeningen van de gewogen gemiddelde kost voor de ingeleverde certificaten die op grond van artikel 7.1.1 en artikel 7.1.2 aan de leverancier in zijn hoedanigheid als producent

werden toegekend, de onrendabele top hanteert die is berekend voor de technologie en datum van indiening van de installatie waarvoor het certificaat werd toegekend. Bij ontstentenis van een onrendabele top wordt gebruikgemaakt van een geschatte onrendabele top;

- e) het jaarlijks voor 30 juni per leverancier in het Vlaamse Gewest publiceren
- 1) van het aantal certificaten waarover een leverancier beschikt;
 - 2) van het aantal certificaten dat gedurende de laatste inleveringsperiode werd ingeleverd voor de certificatenverplichtingen, vermeld in respectievelijk artikel 7.1.10 en artikel 7.1.11;”.

De opgelegde methodologie blijft van aard om een *benadering* op te leveren van de reële kostprijs die de elektriciteitsleveranciers dragen om te voldoen aan de certificatenverplichtingen en biedt ze geen perfect inzicht in de werkelijke kost. Dit zou immers het auditeren van elke individuele productie-installatie vergen, wat een aanzienlijke investering in bijkomend personeel zou vergen.

Het verder aanpassen van de databank om in de toekomst nog dichter de reële kost van de certificatenverplichtingen te benaderen, zou betekenen dat er fundamenteel ingegrepen moet worden in de structuur van de certificatedatabank. Hiertoe moet immers per productie-installatie een bijkomend gegeven worden bewaard, namelijk de OT-categorie waartoe die installatie behoort. Het betreft een dynamische categorisatie, die in de tijd moet kunnen worden aangepast zowel qua OT-waarde per categorie als qua categorie-indeling over de installaties. Dit zou een extreem dure en blijvend arbeidsintensieve ingreep zijn, waarvan de kosten en baten zorgvuldig moeten afgewogen worden en waarvoor de VREG momenteel noch over de nodige financiële, noch over de nodige menselijke middelen beschikt, zodat dit ten koste zou gaan van andere investeringen en taken. In het kader van de hervormingen van het steunsysteem zoals aangekondigd in het recente ontwerpdecreet hierover, kan bekeken worden in welke mate hiervoor middelen aan de VREG ter beschikking kunnen worden gesteld.

4. Verzameling en verwerking van de statistieken

4.1. Relativering van de gebruikte methodologie

Om uitvoering te kunnen geven aan deze opdracht die op basis van het wijzigingsdecreet van 6 mei 2011 opgelegd werd, moest de VREG een aantal nieuwe IT-rapporteringen opstellen.

Het probleem is dat de structuur en opzet van de VREG-certificatedatabank niet voorzien is op dit soort van analyses.

De certificatedatabank die de VREG opbouwde en onderhoudt met het oog op het beheren van de groenestroom- en warmte-kraftcertificaten, bestaat uit verschillende registers:

leden

installaties

certificaten

transacties

Van elk lid, elke productie-installatie, elk certificaat en elke transactie worden een aantal gegevens geregistreerd in de databank. De databank bevat bijgevolg registers van elk van deze elementen.

Deze registers zijn onderling gekoppeld, maar bevatten niet allemaal alle gegevens van alle certificaten. Bijvoorbeeld:

- aan “leden” (iedereen die een log-in heeft in de certificatedatabank, dit kan een producent zijn, een netbeheerder, een trader in certificaten, een leverancier met een certificatenverplichting,...) zijn al dan niet productie-installaties gekoppeld;

- uit een productie-installatie worden certificaten gegenereerd. Op elk certificaat staat een link naar de productie-installatie van waaruit dit certificaat afkomstig is, maar een certificaat zelf bevat niet alle gegevens van de productie-installatie;
- het register met transacties vermeldt de gegevens van de transactie: aankoper, verkoper, tijdstip transactie, aantal certificaten in de transactie, certificatennummers (identificatie van de verhandelde certificaten).

Deze opzet laat niet toe om elk element uit één register te relateren aan om het even welk element uit een ander register (zoals bvb wie allemaal historisch de eigenaar is geweest van een welbepaald certificaat of hoe vaak een welbepaald certificaat werd verhandeld).

Er moest dus bekeken worden welke verbanden relatief eenvoudig gelegd konden worden binnen de huidige structuur van de databank, om de gevraagde benadering toe te laten.

Factoren die de uitvoering van de rapportering zoals opgelegd in het decreet zeer complex maken:

- Certificaten kunnen tot 5 jaar na de overeenkomstige productie ingeleverd worden voor de certificatenverplichting. Het is enkel van belang en voorzien in de databank om te controleren of een certificaat nog geldig kan ingeleverd worden, niet hoelang gewacht wordt alvorens een uitgereikt certificaat ingeleverd wordt.
- Inzicht in de werkelijke kost gedragen door de elektriciteitsleverancier, vergt ook een vergelijking tussen de aankoopprijs van een certificaat en de productiekostprijs die tegenover dat certificaat staat, zo niet kan door het opzetten van constructies voor het verhandelen van certificaten op perfect legale wijze de meerwaarde voor de producent onzichtbaar gemaakt worden. De kosten die gemaakt zijn voor de aankoop van certificaten zouden volgens het decreet moeten gebeuren op basis van de transactieprijs die in de databank moet worden opgenomen bij elke verkoop van certificaten. Deze transactieprijs is echter niet gelijk aan de kostprijs voor de opwekking van de betrokken hoeveelheid elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen of door middel van WKK.
- Het is pas mogelijk om de reële kost precies in beeld te brengen als de volledige levensloop van een certificaat gemonitord kan worden, van uitreiking tot inlevering, met alle mogelijke transacties tussen in. Tot op heden is er geen nood aan het traceren van de levensloop van een certificaat via de databank. Het aanpassen van de databank om de *levensloop* van een WKC of GSC te kunnen volgen in functie van het relateren van de kostprijs ervan (productiekost of transactiekost) aan een elektriciteitsleverancier, vergt ingrijpende en dus dure aanpassingen aan de databank. Indien wenselijk, dient hiervoor apart budget aan de VREG te worden toegekend. Hierbij houdt de VREG de bedenking in welke mate het maatschappelijk verantwoord is om publiek geld te gebruiken voor deze controle, waarover in sectie 2 een aantal zaken in vraag worden gesteld.
- De prijs die als transactieprijs voor een certificaat in de databank zit, is mogelijk niet volledig accuraat in het kader van deze rapportering. Er zijn bijvoorbeeld veel *package deals* van bijvoorbeeld GSC + GvO + opgewekte groene stroom, zonder dat duidelijk is wat betaald wordt voor elk individueel element in het pakket;
- Het is onmogelijk om alle verbanden tussen bedrijven die de rol van certificaatplichtige en/of certificaatgerechtigde partij opnemen, in kaart te brengen en up to date te houden. Zo is bijvoorbeeld Electrabel Customer Solutions NV geen producent, maar Electrabel NV wel. Enkel van elektriciteitsleveranciers die *rechtstreeks* certificaten inleveren die ze verkregen hebben voor eigen productie, wordt (een benadering van) de productiekost in rekening genomen. Het feit dat het bedrijfstechnisch logisch is dat het overschot aan certificaten van Electrabel NV overgedragen/verkocht wordt aan ECS, kan niet weerhouden worden in de computeranalyse, omdat het absoluut onduidelijk is hoe alle certificaatplichtige en certificaatgerechtigde partijen contractueel met elkaar verbonden zijn. Er zijn zelfs productie-installaties die in joint-venture beheerd worden en waarvan de certificaten aan verschillende partijen toekomen. Het is dan ook onmogelijk om met deze contractuele relaties rekening te houden in de certificaten-databank en dus ook in deze analyse;

- Deze monitoring zou tot gedragswijzigingen kunnen leiden bij de betrokken marktpartijen (bijvoorbeeld door in reactie op het feit dat de kostprijs van niet-verhandelde certificaten gemonitord wordt, alle certificaten te gaan verhandelen), wat permanente bijsturing van de methodiek en dus ook van de ondersteunende rapportering in de databank zou noodzaken.
- Om een nog gedetailleerdere benadering te kunnen geven van de kost per certificaat van een welbepaalde technologie, zou een programmering van de OT categorieën in de Certificatendatabank zijn. Naast het feit dat een dynamische categorisatie, die in de tijd moet kunnen worden aangepast zowel qua OT-waarde per categorie als qua categorie-indeling over de installaties een extreem dure en blijvend arbeidsintensieve ingreep zou zijn, zorgt deze oplossing ook voor vertraging bij het gewone gebruik van de databank. Hoe meer gegevens moeten worden bewaard in de Certificatendatabank, hoe trager deze werkt bij het inladen van overzichten. Gezien de grote frequentie waarin bepaalde overzichten worden opgevraagd door de VREG dan wel door de andere (meer dan 150.000) gebruikers van de databank, is het niet erg gewenst om deze laadsnelheid verder te verlagen.

Er moesten dus een aantal assumpties gemaakt worden om de methodologie enigszins te vereenvoudigen en zo toepasbaar te maken zonder al te ingrijpende - langdurige en erg veel geld kostende - ingrepen in de certificatendatabank te moeten doen.

4.2. Assumpties en methodologische elementen:

Rekening houdend met de hierboven en hieronder vermelde beperkingen moesten een aantal vereenvoudigingen worden gemaakt. Volgende methodologische elementen zijn van belang:

- Een bijzonder aandachtspunt bij de methodiek vormt het mogelijke verschil tussen de werkelijke transactieprijs en de prijs ingegeven in de certificatendatabank. Door het combineren van de functies van quotumcertificaat en garantie van oorsprong, worden groenestroom- en warmtekrachtcertificaten vaak uitgewisseld tussen partijen met als doel de functie garantie van oorsprong te benutten. Vaak gebeurt dit aan 0 euro, omwille van de relatief beperkte waarde van de functie garantie van oorsprong vergeleken met de functie quotumcertificaat. De praktijk van bepaalde marktpartijen om transacties van certificaten in de certificatendatabank van de VREG op te nemen aan 0 euro beïnvloedt het beeld sterk. Tegenover de certificaten die – volgens de gegevens voorhanden in de certificatendatabank - aan 0 euro verworven werden, staat immers wel degelijk een productiekost of aankoopprijs. Door de praktijk van het ingeven van transacties van certificaten aan 0 euro wordt dus eerder intransparantie gecreëerd en leidt de opgelegde methodologie niet tot een representatieve benadering van de kostprijs per certificaat.

Hieraan werd een oplossing gegeven door een afspraak te maken met de elektriciteitsleveranciers dat ze een andere waardering voor deze transacties konden voorstellen, op voorwaarde dat dit een *gemotiveerd* voorstel was. Dit liet toe om aan de aan 0 euro geboekte certificaten transacties een correcte en realistische kost toe te wijzen, bijvoorbeeld gebaseerd op de boekhoudkundige waarde van deze transactie bij de elektriciteitsleverancier of op de contractueel vastgelegde waarde tussen de producent en de elektriciteitsleverancier. De VREG heeft niet met alle voorstellen tot aanpassing rekening gehouden, bijvoorbeeld omdat de aangebrachte motivatie niet voldoende overtuigend was.

- De scope van het rapport wordt beperkt tot één jaar, in dit rapport is dit de inleveringsronde van 1/4/2011 tot 31/3/2012;
- De elektriciteitsleveranciers worden in strikte zin beschouwd.
 - Het is immers onmogelijk om alle verbanden tussen gelieerde bedrijven op een duurzaam beheerbare wijze te programmeren in de databank (dus als bvb ECS certificaten aankoopt, worden deze als verhandelde certificaten beschouwd, ongeacht of deze certificaten van Electrabel NV komen, dan wel van een niet met de GdF-Suez gelieerde producent)

- Enkel daar waar expliciet door leveranciers werd vermeld of overduidelijk was dat de certificaten een heen- en weer- beweging hebben gemaakt tussen 2 leveranciers, die de zgn. aankoopprijs kunstmatig optrok, werden de certificaten van dergelijke transacties uit de berekening gelaten. Bijgevolg werd voor deze certificaten gerekend met de gemiddelde kostprijs van de verwerving van alle andere certificaten van die leverancier;
- Er wordt niet gekeken in welk jaar de ingeleverde certificaten werden aangekocht of geproduceerd.
 - Op die manier kan de complexiteit van banking worden uitgeschakeld. We beschouwen met andere woorden elke inleveringsronde als een afgesloten geheel;
- Voor het bepalen van de onrendabele top per technologie van het betrokken jaar werd geput uit de meest recente versies van de OT-studies. Deze studies werden gehanteerd voor het bepalen van de kost verbonden aan niet-verhandelde certificaten.
- Enkel transacties van certificaten die zijn ingeleverd voor de certificatenverplichting worden in de analyse betrokken;
- Voor ieder verhandeld certificaat opgenomen in de analyse, wordt enkel de laatste transactie vóór de inlevering in ogenschouw genomen.
 - Soms wordt een certificaat immers meermaals verhandeld alvorens het wordt ingeleverd voor de quotumverplichting. In onderhavig rapport wordt ervan uitgegaan dat enkel de kost van de laatste aankoop van het certificaat relevant is voor de berekening van de kost van de certificaten aankoop voor de inleververplichting;
- Transacties aan een prijs van 0 euro:
 - Een belangrijk aantal transacties is met prijs 0 euro opgenomen in de databank. Hierover heeft de VREG in het verleden al uitgebreide analyses uitgevoerd en werd overleg gepleegd met de elektriciteitsleveranciers. De VREG heeft de elektriciteitsleveranciers er op gewezen dat hoewel er geen wettelijke verplichting bestaat die verbiedt om transacties aan 0 euro in de certificaten databank te registreren, het boekhoudkundig en fiscaal niet kan dat activa tussen (verbonden) ondernemingen getransfereerd worden zonder een correcte waardering van deze activa. Dit heeft aanleiding gegeven tot de publicatie op de VREG-website van de fiscale en boekhoudkundige verwerking van certificaten (<http://www.vreg.be/btw-en-boekhoudkundige-behandeling>);
 - Een deel van deze transacties aan 0 euro gebeurt in het kader van het gebruik van de functie Garantie van Oorsprong (GvO) van het certificaat. Deze transacties zijn niet meegenomen in de berekening, omdat ze niet gericht zijn op het gebruik van het certificaat voor de quotumverplichting. De VREG werkt aan een ont koppeling van de functies GvO en steuncertificaat om van de Garantie van Oorsprong een op zichzelf staand instrument te maken. Dit zal deze transacties overbodig maken. In afwachting van deze ont koppeling werd het invoeren van transacties van certificaten aan 0 euro in de VREG-databank daarom indertijd niet gezien als verstorend voor de werking van de certificatenmarkt, omdat de VREG deze transacties niet meeneemt in de berekening van gemiddelde handelsprijs;
 - Om te vermijden dat deze aan 0 euro geboekte certificaten transacties de resultaten van dit rapport beïnvloeden, werd aan de elektriciteitsleveranciers de kans geboden om een andere waardering voor te stellen, op voorwaarde dat dit een gemotiveerd voorstel was. Dit liet toe om aan de aan 0 euro geboekte certificaten transacties een realistische kost toe te wijzen, bijvoorbeeld gebaseerd op de boekhoudkundige waarde van deze transactie bij de elektriciteitsleverancier of de contractueel vastgelegde waarde tussen de producent en de elektriciteitsleverancier.

5. Resultaten

5.1. Gemiddelde kostprijs per certificaat per elektriciteitsleverancier

Tabel 1 geeft per elektriciteitsleverancier de gemiddelde kostprijs weer van de tijdens de inleveringsronde van 31 maart 2012 ingeleverde groenestroom- en warmte-krachtcertificaten. Hierbij wordt uitgegaan van alle verworven certificaten, zowel door productie als door een handelstransactie.

Tabel 1

Elektriciteitsleverancier	Gemiddelde kost per verworven GSC (*)	Gemiddelde kost per verworven WKC (*)
	voor inlevering op 31-03-2012	voor inlevering op 31- 03-2012
ANODE BV	86,28	25,70
BELPOWER INTERNATIONAL NV	95,77	28,04
DB ENERGIE	105,15	35,00
E.ON BELGIUM NV	105,56	37,35
ECOPOWER CVBA	99,00	42,00
ELECTRABEL CUSTOMER SOLUTIONS NV	103,91	36,03
ELECTRABEL NV	(**) 103,55	29,69
ELEKTRICITEITSBEDRIJF MERKSPLAS BVBA	92,19	25,16
ELEXYS NV	101,85	29,05
ENECO BELGIË BV	102,34	40,66
ESSENT BELGIUM NV	103,80	30,67
LAMPIRIS NV	94,97	23,95
NUON BELGIUM NV	101,83	35,90
OCTA+ Energie NV	79,50	22,00
Scholt Energy Control België BV	88,82	34,12
SPE NV (nu: EDF Luminus NV)	98,13	35,73
WASE WIND CVBA	83,50	23,11
TOTAAL	102,40	34,20

De globale kost bedraagt dus:

- Gemiddelde kost GSC: €102,40 (t.o.v. vorig jaar € 103,21);
- Gemiddelde kost WKC: € 34,20 (t.o.v. vorig jaar € 37,19).

Noot

(*) Voor de bepaling van de kost van ingeleverde certificaten uit eigen productie van een leverancier stelt het Energiedecreet dat deze moet gebaseerd worden op de meest recente studie betreffende de bepaling van de Onrendabele Top (OT). De recentst beschikbare afgeronde Onrendabele Top studies dateren van 2010, en bestaan uit een nogal ruwe indeling in categorieën. Het gevolg hiervan is dat de gebruikte OT's mogelijk niet altijd geheel overeenkomen met de werkelijke productiekost. Bij gebrek aan recentere gegevens en technologie-specifieker gedetailleerde Onrendabele Toppen, zijn de gegevens uit deze studies van 2010 gebruikt voor onderhavig rapport. Recente studies in het kader van de hervorming van het steunsysteem, voorafgegaan aan het Decreet van 20 juli 2012 tot wijziging van het Energiedecreet, duiden erop dat het

aangewezen is de OT's meer te differentiëren per technologie, en frequenter aan te passen aan de werkelijkheid. De VREG gaat er bijgevolg van uit zich volgend jaar voor dit rapport te kunnen baseren op een OT die voor bepaalde installaties meer bij de realiteit aansluit.

(**) Voor de productie in installaties waar tot maximum 60% biomassa bijgestookt wordt in steenkoolcentrales wordt slechts 0,5 certificaat per MWh uitgereikt. De OT is echter uitgedrukt in euro/MWh. Daar er in dit type installatie dus 2 MWh is geproduceerd per uitgereikt groenestroomcertificaat, diende voor één dergelijk certificaat te worden gerekend met het dubbel van de OT per MWh.

5.2. Aantal groenestroomcertificaten ingeleverd tijdens de quotumronde van 31 maart 2012

In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van de quotumverplichting per leverancier in het kader van de inleveringsronde van 31 maart 2012 en de mate waarin elke certificaatplichtige elektriciteitsleverancier heeft voldaan aan de quotumplicht.

Tabel 2

Elektriciteitsleverancier	in te leveren GSC	ingeleverde GSC
Anode BV	2.165	2.165
Belpower International NV	2.911	2.911
DB Energie (Deutsche Bahn)	1.501	1.501
E.ON Belgium NV	93.062	93.062
Ecopower CVBA	6.128	6.128
Electrabel Customer Solutions NV	1.195.468	1.195.468
Electrabel NV	516.099	572.854
Elektriciteitsbedrijf Merksplas BVBA	4.258	4.258
Elexys NV	178	178
Eneco België BV	39.801	39.812
Essent Belgium NV	52.929	52.900
Lampiris NV	24.881	24.881
Nuon Belgium NV	188.474	188.474
OCTA+ Energie NV	931	931
Scholt Energy Control België BV	3.043	3.043
SPE NV	515.913	515.913
Wase Wind cvba	1.071	1.071

Enkel elektriciteitsleveranciers zijn opgenomen in dit rapport, dus houders van een leveringsvergunning die elektriciteit verkopen aan derden. Er zijn meer partijen certificaatplichtig dan hierboven opgesomd, maar deze verkopen geen elektriciteit. Het betreft partijen die zelf toegangshouder op het elektriciteitsnet zijn en daarom certificaten inleveren voor hun eigen verbruik.

Uit tabel 2 blijkt dat één partij niet voldeed aan de quotumverplichting voor groenestroomcertificaten bij de inleveringsronde van 31 maart 2012:

- **Essent** diende wel het correcte totaal aantal certificaten in, maar gebruikte hierbij in beperkte mate ook certificaten van buiten Vlaanderen. Dit is ook in voorgaande jaren gebeurd, waarbij Essent telkens een brief stuurde waarbij zij de VREG vraagt om het technisch mogelijk te maken deze certificaten te aanvaarden. In reactie hierop werd opnieuw gemotiveerd waarom deze certificaten niet (juridisch en dus ook niet technisch) aanvaard kunnen worden door de VREG.

5.3. Aantal warmte-krachtcertificaten ingeleverd tijdens de quotumronde van 31 maart 2012

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van de quotumverplichting per leverancier in het kader van de inleveringsronde van 31 maart 2012 en de mate waarin elke certificaatplichtige elektriciteitsleverancier heeft voldaan aan de quotumplicht.

Tabel 3

Elektriciteitsleverancier	in te leveren WKC	ingeleverde WKC
Anode BV	2.351	2.351
Belpower International NV	3.161	3.161
DB Energie (Deutsche Bahn)	1.667	1.667
E.ON Belgium NV	106.765	106.765
Ecopower CVBA	6.653	6.653
Electrabel Customer Solutions NV	1.302.700	1.302.700
Electrabel NV	794.859	794.859
Elektriciteitsbedrijf Merksplas BVBA	4.623	4.623
Elexys NV	193	193
Eneco België BV	44.391	44.402
Essent Belgium NV	58.147	58.147
Essent Energie België	233	233
Lampiris NV	27.014	27.014
Nuon Belgium NV	207.020	207.020
OCTA+ Energie NV	1.011	1.011
Scholt Energy Control België BV	3.304	3.304
SPE NV	567.394	567.394
Wase Wind cvba	1.163	1.163

Enkel elektriciteitsleveranciers zijn opgenomen in dit rapport, dus houders van een leveringsvergunning die elektriciteit verkopen aan derden. Er zijn meer partijen certificaatplichtig dan hierboven opgesomd, maar deze verkopen geen elektriciteit. Het betreft partijen die zelf toegangshouder op het elektriciteitsnet zijn en daarom certificaten inleveren voor hun eigen verbruik.

Uit tabel 3 blijkt dat alle elektriciteitsleveranciers voldeden aan de quotumverplichting voor warmte-krachtcertificaten bij de inleveringsronde van 31 maart 2012.

5.4. Aantal groenestroomcertificaten in portefeuille per elektriciteitsleverancier

In tabel 4 is het aantal groenestroomcertificaten terug te vinden dat elke elektriciteitsleverancier na de inleveringsronde op 1 april 2012 in portefeuille had. Sindsdien kan de toestand van deze portefeuilles natuurlijk verder geëvolueerd zijn, hetzij door het uitgereikt krijgen van GSC voor de recente productie, hetzij door het aan- of verkopen van groenestroomcertificaten sinds 1 april.

Het gaat hierbij over certificaten die nog kunnen ingeleverd worden voor een volgende quotumronde.

Tabel 4

Certificaatplichtige	Aantal groenestroomcertificaten in portefeuille op 1/4/2012 die nog bruikbaar zijn voor de certificatenverplichting
Anode BV	41
Belpower	172
DB Energie GmbH	44
E.ON Belgium NV	147435
EBEM BVBA	961
Ecopower cvba	19574
EDF Luminus nv	181592
Electrabel Customer Solutions	1
Electrabel NV	342961
Electrawinds Distributie	1
Elexys NV	2
Endesa Energia SAU	0
Eneco België BV	3
Enovos Luxembourg S.A.	700
Essent Belgium NV	6221
INEOS ChlorVinyls Belgium NV	17602
IVBO	4741
Lampiris nv	15463
Nuon Belgium NV	186486
Octa+ Energie	0
RWE Supply & Trading	2434
RWE Supply & Trading Netherlands B.V.	48126
Scholt Energy Control België NV	235
Trevion nv	1704

5.5. Aantal warmte-kraftcertificaten in portefeuille per elektriciteitsleverancier

In tabel 5 is het aantal warmte-kraftcertificaten terug te vinden dat elke elektriciteitsleverancier na de inleveringsronde op 31 maart 2012 in portefeuille had. Sindsdien kan de toestand van deze portefeuilles natuurlijk verder geëvolueerd zijn, hetzij door het uitgereikt krijgen van WKC voor de recente productie, hetzij door het aan- of verkopen van warmte-kraftcertificaten sinds 1 april. Ook hier geldt dat de vermelding "met Q" erop duidt dat het over certificaten gaat die nog kunnen ingeleverd worden voor een volgende quotumronde.

Tabel 5

Certificaatplichtige	Aantal warmte-kranchcertificaten in portefeuille op 1/4/2012 die nog bruikbaar zijn voor de certificatenverplichting
Anode BV	2013
Belpower	2058
E.ON Belgium NV	122987
E.ON Energy Trading GmbH	4771
EBEM BVBA	3902
Ecopower cvba	23139
EDF Luminus nv	154007
Electrabel Customer Solutions	4
Electrabel NV	362338
Essent Belgium NV	1154
Lampiris nv	20800
Nuon Belgium NV	141511
RWE Supply & Trading	446905
Scholt Energy Control België NV	3569
Trevion nv	1517
Wase Wind	29

6. Conclusies

6.1. Analyse van de cijfers

Net als vorig jaar moeten de in dit rapport opgenomen cijfers met de nodige nuancering bekeken worden. Het is immers duidelijk dat de in dit rapport weergegeven kostinschattingen voor de aankoop respectievelijk productie van een certificaat, slechts een (weliswaar belangrijk) deel van de reële kost weerspiegelt die door de elektriciteitsleveranciers gedragen wordt in het kader van de quotumverplichtingen.

Het in de toekomst verder aanpassen van de certificatenbank om nog beter de reële kost van de certificatenverplichtingen te gaan benaderen, zou echter betekenen dat er fundamenteel ingegrepen moet worden in de structuur ervan. Dit zou een zeer dure en arbeidsintensieve ingreep betekenen, waarvan de kosten en baten zorgvuldig moeten afgewogen worden en waarvoor de VREG op het ogenblik noch over de nodige financiële, noch over de nodige menselijke middelen beschikt. Deze keuze zou dus onvermijdelijk ten koste gaan van andere investeringen en taken.

6.2. Herziening ondersteuningsmechanismen

Waar in het huidig kader de gemiddelde kostprijs van de productie van een certificaat nog steeds gebaseerd op een eerder rudimentair bepaalde en sterk veralgemeende onrendabele top-benadering, verdient het aanbeveling in de toekomst te werken met een specifiekere, meer in detail uitgewerkte, onrendabele top voor productie-installaties.

De evolutie in het steunmechanisme voor de productie van elektriciteit op basis van hernieuwbare bronnen en van warmte-krachtkoppeling, zoals aangekondigd in het recente voorstel van decreet, zal bijdragen tot de bepaling van een meer accurate onrendabele top bepaling, wat ten goede zal komen aan de representeerbaarheid van de cijfers in dit rapport voor de komende jaren.